

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ ΙΑ'.

ΑΘΗΝΑ, ΣΑΒΑΤΟ, 26 ΤΟΥ ΓΕΝΝΑΡΙΟΥ 1913

ΑΡΙΘΜΟΣ 499

ΕΝΑΣ ΛΑΟΣ ΥΨΩΝΕΤΑΙ ΑΜΑ ΔΕΙΞΗ

ΠΙΣΣ ΔΕ ΦΟΒΑΤΑΙ ΤΗΝ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΨΥΧΑΡΗΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΓΡΑΜΜΑΤΑ πρὸς τὸν κ. Πάλλη.

ΓΡΑΚΧΟΣ ΓΡΑΙΚΟΣ. Τιμὴ καὶ ὄχι ἀνάθεμα.

ΚΛΕΑΡΕΤΗ ΔΙΠΛΑ. Τοῦ παληκαριοῦ ὁ χαμός.

Α. ΚΟΥΚ... Γιὰ τὴ συνανλία τοῦ Ὁδείου Λόττινερ.

Α. ΜΑΒΙΑΝΣ. Σονέτα.

Γ. ΠΕΡΙΓΓΑΛΙΤΗΣ. Τὰ τάματα.

ΣΠΥΡΟΣ ΠΕΡΟΥΛΗΣ. Στὸν ἀείμηστον ἥρωα Λαυρεντ. Μαβίλην.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΣΙΚΕΛΙΑΝΟΣ. «Θεσσαλία».

Α. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ. Ὁ «Ἀρχισυντάκτης» (συνέχεια).

ΠΑΝΟΣ Δ. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ. Σκόρπιες μολυβιές.

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ. Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ. — ΟΤΙ ΘΕΛΕΤΕ. — ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ.

ΤΙΜΗ ΚΑΙ ΟΧΙ ΑΝΑΘΕΜΑ

Διάβασα καὶ ξαναδιάβασα τὸ ἄρθρο τοῦ Βρούτου «Τιμὴ καὶ Ἀνάθεμα» ποὺ τυπώθηκε στὸν ἀριθ. 497 τοῦ «Νουμά». Τὸ διάβασα μὲ ὅλη τὴν ἀπαιτούμενη προσοχή καὶ μὲ ὅλο τὸ ἀπαιτούμενο σέβας, ποὺ τῆξιζε καὶ τὰ δυό, μὰ ὅσο κι ἂ σαγηνεύτηκα διαβάζοντάς το, καὶ ὅσο κι ἂν τὸ βρήκα γραμμένο ἀπὸ ἄνθρωπο ποὺ μελέτησε βαθιὰ καὶ ποὺ κατέχει ἐλοκληρωτικὰ τὰ ποὺ γίνονται σήμερα καὶ ποὺ πονάει κιόλας εἰλικρινὰ γιὰ τὰ ὅσα ἀνάποδα μπορεῖ νὰ γίνονται, δὲν ντρέπομαι νὰν τὸ μολογήσω πὼς στὸ τέλος δὲ μοῦ πῆγε ἡ καρδιά μου νὰναθεματίσω μαζί μὲ τὸ Βρούτο τοὺς σημερινούς πολιτικούς μας καὶ νὰν τοὺς καταδικάσω ὡς κοντόφλους καὶ ἐπιπόλαιους.

Φυσικὰ κανεὶς δὲν τάρνιέται πὼς οἱ Βούργαροι σήμερα μᾶς παίρνουνε χώματα Ἑλληνικά, πὼς ἡ Θράκη, σύμφωνα μὲ τὸ δόγμα τῶν Ἐθνικοτήτων, κατὰ τὰ ὀχτὼ περίπου δέκατα ἀνήκει σὲ μᾶς, πὼς ὁ Ἑλληνικὸς πληθυσμὸς στὴ Θράκη καὶ στὴ Μακεδονία λευτερώνονται σήμερα ἀπὸ τὸν Τούρκο γιὰ νὰ

μποῦν κάτου ἀπὸ ἄλλοις ζυγὸ, ἴσως καὶ βαρύτερο ἀπὸ τὸν πρῶτο (κι ἀπόδειξη ὁ διωγμὸς τῆς Ἀχίλλος κλπ.), πὼς οἱ σύμμαχοί μας (τί ὄνειρεμένοι σύμμαχοι, στ' ἀλήθεια!) ἀπὸ τώρα ἀρχινήσανε νὰ βάζουνε χέρι σὲ κάθε Ἑλληνικὸ ποὺ καταχτήσανε. Κανεὶς δὲν μπορεῖ νὰρνηθεῖ κανένα, ἀπολύτως κανένα, ἀπὸ τὰ ἐπιχειρήματα τὰ κλόνητα ποὺ μὲ τόση ἐπιστημονοσύνη, νὰ τὴν ποῦμε, βάζει ὁ Βρούτος ἀναφορικὰ μὲ τὸ ζήτημα τοῦτο. Ὁ Βρούτος ἔχει δίκιο πέρα πέρα. Καὶ τὸ ὑπογράφω καὶ μὲ τὰ δυό μου τὰ χέρια—ποὺ μακάρι νὰ μὴν εἶχε δίκιο. Ἴσως νᾶπρεπε νὰ γίνει κι αὐτὸ ποὺ λέει, δηλ. ἀντὶ νὰ πιᾶσουμε τὰ νησιά, νὰ πιᾶναμε τὴν Καθάλα, τὸ Δεδαγάτς καὶ νὰ προχωρούσαμε πρὸς τὰ πάνω, ὅσο μπορούσαμε ψηλότερα. Ὁ Βρούτος βλέπει. Καὶ πρέπει νᾶναι στραβὸς κανεὶς γιὰ νὰ μὴ θέλει νὰ ἴδῃ ὅτι βλέπει αὐτός. Ὁ Βρούτος δὲν ἀντιπολιτεύεται· κρίνει. Δὲ δημοσκοπεῖ· πονάει. Δὲ ρητορεύει· σοβαρολογεῖ. Σὲ ὅλα συμφωνῶ πέρα πέρα μαζί του καὶ μόνο στὸ ἀνάθεμά του ριζικὰ διαφωνῶ.

Τὸ Βενιζέλο δὲν τὴν ἀναθεματίζω. Ὅχι. Ὅχι. Σκόδω καὶ τὴν προσκυνῶ. Καὶ ξαναλέω τὰ λόγια τοῦ Ψυχάρη. «Σήμερα οἱ Ἕλληνες ἔχουνε τὸ χρέος νὰ εἶναι ὅλοι μαζί του». Δὲν τὸν προσκυνῶ γιατί μᾶς ἔφτασε στὴ Σαλονίκη καὶ γιατί μᾶς ἔχει σήμερα ὅξω ἀπὸ τὰ Γιάνινα, καὶ γιατί μᾶς λευτερώνει τὰ Ἑλληνικὰ νησιά τοῦ Αἰγαίου καὶ γιὰ τὰ τόσα ἄλλα πολεμικά μᾶς τρώπαια στὴ στεριά καὶ στὴ θάλασσα. Καὶ τίποτ' ἀπ' ὅλα αὐτὰ νὰ μὴ γινότανε, πάλι θὰν τονὲ βλογοῦσα καὶ θὰ τὸν προσκυνούσα, γιατί κατάρφερε τὸ μεγαλύτερο ἀπ' ὅλες τῆς κατὰχτησες, τὸ οὐσιαστικώτερο, τὸ πολυτιμώτερο, κατάρφερε νὰ μᾶς ψυχήξῃ τὴν παποίληση στὸν ἑαυτὸ μας, νὰ μᾶς κάνει νὰ πιστέψουμε πὼς εἴμαστε κάτι, πὼς κάτι μπορούμε νὰ καταφέρουμε, νὰ μᾶς κοινήξῃ, νὰ μᾶς ζωντανέψῃ, νὰ σαρκώσῃ τὸ ἄπικστο κι ἀσκημάτιστο, χαώδικο πές το, ἔθνικὸ μᾶς ἐγὼ.

«Γενήκαμε ἔθνος» εἶπε ὁ Ἑρταλιώτης. Κι αὐτὸ τὸ χρωστάμε στὸ Βενιζέλο. Πρὶν ἀπ' αὐτὸν τί εἴμαστε; Ὁ ἐπιστολογράφος ποὺ γράφει τώρα στὸ Βρούτο (δὲ μᾶς λέει ἀπὸ ποῦ τοῦ γράφει) ποὺ δὲ θέλει νᾶναι οὔτε Ἕλληνας, ἀφοῦ τὸν παρὰδῶσαμε στοὺς Βουργάρους, πολὺ βιάστηκε νὰπογοιτευτεῖ. Πήγα καὶ γὼ στὴν Πόλη καὶ σ' ἄλλα τουρκοκρατημένα μέρη πρὶν ἀπὸ λίγα χρόνια, μὰ δὲν εἶδα